Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1421 3 2nci Kanun 1936

ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1936

AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi
yevmi gazete
Galata, Tunel Hisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ՏՈՒՐՔԻԱ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ	200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ	9 ՏՈԼԱՐ	15 ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ---ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Teleton 40852

Պիլլուր փողոց թիւ 10
Ղալաթիա, Թիւնէլի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Économique et Littéraire
Galata, B. P. 120
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԽՈՐԷՆ Ք. ՄԽՔԵԱՆ

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.-- ՔԱՐԻՒՂԻ ԱՐԳԵԼՔԸ ՄԻՆՉ ՄՏՍ ՀՈԳԻՉ.-- ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.-- ՖՐԱՆՍ. ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ.-- ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹԱՂՈՒՄԸ.

Անցնող շաբթուան ընթացքին եւս պատերազմի դաշտը կարեւոր գործողութիւններու թատր եղաւ: Իտալ. զեկոյցները կը յիշատակեն մեծ ընդհարումներ, որոնք յանգեցան իտալ. բանակի յառաջացման և հապէշական բանակի նահանջին, Միւս կողմէ սակայն, Հապէշները այդ գործողութիւնները կը նկատեն իբրեւ իրենց յաջողութիւնը, թուելով իտալ. բանակին են արկուած մեծ կորուստները:

Բայց սա ստոյգ է որ, իտալ. բանակը նորանոր վայրեր գրաւած է և մէկ կողմէն կը յառաջանայ: Սակայն անոր այս յաջողութիւնները դեռ հեռու են պատերազմին բաղդը վճռելէ: Իտալ. սպայակոյտը ինք ալ գիտակից է այս կացութեան և համոզուած է որ մինչեւ անձրեւներու եղանակին վերադարձը, այսինքն երկու ամիսէն, դեռ վճռական յաջողութիւն մը չպիտի կարենայ ձեռք ձգել, ուստի որոշած է անձրեւներու եղանակին ալ պատերազմական գործողութիւնները շարունակել: Խնդիր է սակայն թէ իտալ. ելեւմուտքը պիտի կարենա՞յ, մինչեւ վերջ տոկալ այս մեծածախս պատերազմին:

Միւս կողմէ դեռ անհետացած չէ քարիւղի արգելքին վտանգը: Այս խնդիրը միշտ Ազգաժողովի սեղանին վրայ է և օր մըն ալ մասնագէտներու յանձնաժողովին տեղեկագիրը պիտի ներկայացուի 18ներու ժողովին, որ իր վերջնական որոշումը պիտի տայ: Ահա այն ատեն է որ տագնապի կացութիւն մը պիտի ստեղծուի միջ-ազգային զոյավիճակին մէջ և զայն նախատեսելով է որ Մուսոլինի սպառնալիք կը հնչեցնէ, կոչ ընելով Եւրոպայի որ խուսափի արկածներէ հուրի և սուրի մատնելէ՝ պատերազմի պատճառ ըլլալով: Որով, կացութիւնը դեռ հեռու է պայծառացած ըլլալէ:

Բայց պէտք է յուսալ որ Եւրոպայի վարիչները հապէշական խնդիրին համար աշխարհը կործանել-ու յիմարութիւնը չպիտի գործեն:

Անակնկալ մը եղաւ Յունաստանի ընտրութեանց արդիւնքը: Մարտի ապստամբութենէն ի վեր բոլորովին վարկաբեկուած վենիզելոսականները եթէ ոչ բացարձակ, բայց նկատելի մեծամասնութիւն մը շահեցան, միւս կուսակցութիւններուն բաղդատմամբ ամէնէն աւելի քուէ շահելով, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ ժողովուրդը մեծ մասամբ [illegible] Վէնիզէլոսի քաղաքականութեան համամիտ է. և կուսակցութիւնը միապետական վարչաձեւին արդէն յարած ըլլալով, արգելք մը չկայ որ նոր դահլիճը մեծ մասամբ այդ կուսակցութեան անդամները կազմեն:

Անոնց ոխերիմ հակառակորդ Քոնտիլիսի անակնկալ մահը ա՛լ աւելի պիտի նպաստէ Յունաստանի խաղաղեցման, որովհետեւ անոր համախոհները զրկուած ըլլալով իրենց պետէն, պիտի յարին միւս գլխաւոր կուսակցութիւններուն, այսինքն Վէնիզէլոսի և կամ Ցալտարիսի կուսակցութեան: Միապետութեան վերահաստատումը, ամէն պարագայի, մեծապէս նպաստած պիտի ըլլայ Յունաստանի ներքին կացութեան բնականոն վիճակի մը մէջ մտնելուն:

Ֆրանսայի նորակազմ դահլիճը, երկարատեւ վիճաբանութիւններէ վերջ, վստահութեան քուէ ստացաւ: Արդէն յայտնի էր թէ այդպէս պիտի ըլլար, որովհետեւ Լավալի դահլիճը տապալողներուն թոյլատուութեամբը իշխանութեան գլուխ եկաւ և բնական էր որ որոշած էին կանգուն պահել զայն: Այս դահլիճը հակառակ որ իր մէջ կը պարունակէ չափաւոր կուսակցութեանց պատկանող տարրեր, զուտ ձախակողմեան մեծամասնութեան մը կը յենու, բաղկացած արմատականներէ և ընկերվարականներէ: Համայնավարները ձեռնպահ մնացին քուէարկութեան միջոցին, բայց իբրեւ պահեստի ուժ պիտի միջամտէին ի նպաստ դահլիճին, եթէ անոր կացութիւնը վտանգուած տեսնէին. որովհետեւ անոնք ալ միացեալ ճակատին մաս կը կազմեն:

Նոր դահլիճը ի ցոյց կը շարունակէ Լավալի դահլիճին քաղաքականութիւնը, թէ՛ ներքին և թէ արտաքին քաղաքականութեան մէջ, հակառակ որ միացեալ ճակատը հակառակ է այդ քաղաքականութեան: Բայց արդէն այս դահլիճը ինքնայատուկ կարեւոր քայլեր առնելէ պիտի խուսափի մինչեւ յառաջիկայ նոր ընտրութիւնները, և այն ատեն է որ պիտի վճռուի Ֆրանսայի ապագան: Եթէ միացեալ ճակատը, այսինքն արմատական—ընկերվարական—համայնավար դաշնակցութիւնը մեծամասնութիւն շահի, Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը կրնայ հիմնովին փոխուիլ և երկիրը անակնկալներու մատնել:

Նոր դահլիճին առաջին գործը պիտի ըլլայ վաւերացնել ֆրանքեւ-սովետ ուխտը:

Անգլիոյ Ճորճ Ե. թագաւորին թաղման հանդէսը ո՛չ միայն Բրիտանական կայսրութեան, այլ ամբողջ աշխարհի մէջ աննախընթաց համակրական ցոյցի մը հանգամանքը առաւ՝ հանդէպ միապետի մը որ կատարեալ ճէնթլմէնի մը համբաւը կը վայելէր: Թաղման օրը ամբողջ Անգլիոյ և գաղթավայրութեանց ժողովուրդները միտքով և սիրտով կը հետեւէին յուղարկաւորութեան արարողութիւններուն, և նորագիւտ հրաշալի գործիքը որ «ռատիօ» կը կոչուի, կը նպաստէր այս մասնակցութեան, ի սփիւռս Բրիտանական կայսրութեան վայրկեանը վայրկեանին հաղորդելով արարողութիւնները և թափօրին ընթացքը:

Ամէն ցեղէ և կրօնքէ Բրիտանացիները յարգանքով մասնակցեցան այս ընդհանուր սուգին: Հնդկաստանի մէջ յատկանշական էր պրահմանեան Հնդիկներու և իսլամ Հնդիկներու իրենց տաճարներուն և մզկիթներուն մէջ կատարուած արարողութեանց խուռներամ ներկայութիւնը աղօթելու համար ի հանգիստ հոգւոյ իրենց սիրեցեալ կայսեր Ճորճ Ե.ի:

Անգլիոյ թագաւորին յուղարկաւորութեան հանդէսը առիթ մը եղաւ որ բազմաթիւ պետութեանց միապետները և պետերը ինչպէս նաեւ մեծ դիւանագէտները Լոնտոն հաւաքուին: Այս առթիւ կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի ունեցան միջազգային քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցերու շուրջ ինչպէս կեդր. Եւրոպա, Միջերկրականի հարց, գերմանական սպառնալիք՝ Հռենոսի շրջանին վերազինման: Այս խօսակցութիւնները տեղի պիտի ունենան նաեւ Փարիզի մէջ, և յուսալից է որ անոնք նախաբանը ըլլան Եւրոպայի խաղաղութիւնը ապահովող գործակցութեանց:

ԻՏԱԼԵՒՀԱՊԷՇ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԵԹՈՎՊԻԱՑԻՆԵՐԸ ԻՏԱԼ. ՍԵՒ ՇԱՊԻԿԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԲԱՆԱԿ ՄԸ ՋԱԽՋԱԽԵՑԻՆՔ Կ'ԸՍԵՆ ՄԻՆՉ ԻՏԱԼԻԱ ԻՐԵՆ ԿԸ ՎԵՐԱԳՐԷ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Մուսոլինի նախագահեց Ֆաշական գերագոյն խորհուրդին

ԱՏԻՍ ԱԲԱԲԱ, 1.— Կառավարական շրջանակները կը ծանուցանեն որ, հիւսիսային ճակտին վրայ Յունվար 21ին սկսած պատերազմը երէկ վերջ գտած է: Պատերազմը որ սկսած է նախապէս Եթովպիացիներու կողմէ իտալ. ամրացեալ գծերու վրայ յարձակումով մը ութ օր վերջ փոխակերպուած է իտալ. հակայարձակողականի մը:

Եթովպ. ընդհ. բանակատեղիին տեղեկագրին համաձայն. «28 Հոկտեմբեր» սեւ շապիկաւորներու զօրաբաժինը փճացած է: Պատերազմին ընդհ. տեւողութեան Իտալացիները Թամպիէնի եւ Մաքալլէի շրջանին մէջ տուած են 3000 սպաննեալ եւ գրաւուած է 34 թնդանօթ. 175 հրետանի 2653 զէնք եւ 18 թանքեր:

Վիրաւորներու թիւը կ'ենթադրուի սպանեալներու թիւին հարիւրին 30 չափով աւելի: Եթովպ. ուժերէն սպաննուած են մօտաւորապէս 1200 հոգի: Իտալ. ուժերը կորսնցուցած են նաեւ երեք ամրութիւններ որոնք այժմ կը գտնուին Եթովպիացիներուն ձեռքը եւ հրետանիի բազմաթիւ կազմածներ:

Հիւսիսային ճակտին վրայ Եթովպիացիներու կողմէ գրաւուած երեք ամրութիւնները կը գտնուին Շումպէրայի. Էրպավուանի եւ Քէսա Ցամպայի մէջ: Եթովպ. յաղթանակը տարուած է իտալ. զօրավարներ Տէլմօսօ եւ Տիամանթիի բանակներուն վրայ, որոնք արեւնալի նահանջէ յետոյ փախած են լքելով յիշեալ ամրութիւնները եւ ռազմանիւթերը:

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ՀԵՐՔԵՆ

ՀՌՈՄ, 1.— Իտալ. հաւաստի աղբիւրները վճռաբար կը հերքեն Եթովպ. այն տեղեկագրերը, որոնք կը յայտնեն թէ Թամպիէնի ճակատամարտէ ընթացքին իտալ. բանակները կարեւոր կորուստներ տուած են մարդկային եւ ռազմանիւթի տեսակէտով, թէ ցրուած են զօրավար Տիամանթիի բանակները, պատճառելով բազմաթիւ մահեր եւ գերիներ ու գրաւած են 29 թնդանօթ:

Այս ճողոմաբանութիւնները, կ'ըսեն Հռոմի շրջանակները կատարելապէս յերիւրածոյ եւ անտարակոյս կապ ունին Լաթա լերան պատերազմին հետ ուր «Հոկտեմբեր 18»ի զօրաբաժինը ոչ թէ պարտուեցաւ այլ յաղթանակ տարաւ Եթովպիացիներուն վրայ:

Կը յիշեցնեն որ իտալ. կորուստներն էին 24 սպայ սպաննուած եւ 19 վիրաւոր. 389 Իտալացիներ սպաննուած կամ վիրաւոր. 310 տեղացիներ սպաննուած կամ վիրաւոր. Գալով Եթովպիական այն յերիւրանքներուն թէ Իտալացիները կորսնցուցած են 73 թնդանօթ եւ ալ աւելի թիւով հրետանիներ, նոյն շրջանակները կ'ըսեն որ Իտալացիները միայն կորսնցուցած են առ առաւելն 3 թնդանօթ եւ 10 հրետանի:

ՖԱՇԻՍԹ ԳԳՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՀՌՈՄ, 2.— Երէկ գիշեր ժամը 22ին Մուսոլինիի նախագահութեամբ գումարուած Ֆաշիսթ գերագոյն խորհուրդը աւարտեց իր նիստը առտուան ժամը 5ին:

Խորհուրդը, «իր ջերմագին ողջոյնը ուղղեց սեւ շապիկաւորներուն, որոնք Արեւելեան Ափրիկէի մէջ կը մարտնչին այն նոյն հերոսական ոգիով որով տողորուած էին Հռոմի վրայ քալելու նախօրեակին անվեհեր վճռականութեամբ մը գլուխ հանելու Ֆաշական Իտալիոյ քաղաքակրթիչ կոչումը»:

ՏՈՒՉԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻ

Տուչէն, երկու ժամ անընդհատ խօսեցաւ զինուորական կացութեան մասին, որու շուրջ նմանապէս արտայայտուեցան մարաջախտ Տի Պոնօ եւ Լոնտոնի իտալ. դեսպան Կրանտի

Խորհուրդին առաջիկայ նիստը պիտի գումարուի Փետր. 4ին (վաղը) ժամը 22ին:

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԿԸ ՍԿՍԻ

ԼՈՆՏՈՆ 2.—Րէօյթէրի թղթակցէն.—Ժխտելով հանդերձ թէ Իտալացիները 3000 մեռեալ և 5000 վիրաւոր տուած են, Եթովպ. կառավարութիւնը կը հաղորդէ որ Թամպիէնի ճակատամարտին հետեւանքով, մեծ յաղթանակ մը տարած է: Կ'ենթադրուի որ պատերազմը իրականին մէջ վճռական չէ եղած, որովհետեւ երկու կողմի բանակները կը շարունակեն գրաւել իրենց նախկին դիրքերը: Սակայն և այնպէս իտալ. բանակին խիստ գերակայութեան հետեւանքով, հապէշ կորուստները շատ աւելի ծանր եղած են:

Ամենամեծ յաղթանակը կը վերագրուի Ռաս Քասայի որ իտալ. անկանոն հրոսախումբերու կը հրամայէր, երբ քառասուն տարի առաջ ծագեցաւ իտալօ-հապէշ պատերազմը:

Ատիս Ապապայի Րէօյթէրի թղթակիցը կը հաղորդէ որ ըստ այնտեղի զինուորական շրջանակներուն, երբ որ ուզեն Հապէշները պիտի կրնան վերագրաւել Մաքալլէն, որովհետեւ Իտալացիները չեն յաջողած վտարել Հապէշները Թամպիէնէն: Եթովպիացիները այնքան վստահ են որ Մաքալլէ ուշ կամ կանուխ պիտի իյնայ իրենց ձեռքը, չեն ուզեր որ փուճ կորուստներ տան ուղղակի յարձակման ձեռնարկելով:

Եթովպ. շրջանակները կ'ըսեն որ իտալ. վերջին յարձակումը ձախողած է, որովհետեւ Իտալացիները կը կարծէին որ Ատուա—Մաքալլէ ճամբան շատ մատչելի էր:

ՏՈՒՉԷ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ. ՈՒԽՏ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ ԱՌԱՋ ԲԵՐԵԼ

Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Թուրքիա, Սպանիա, Յունաստան կը մտնեն ուխտը

ԼՈՆՏՈՆ 1.— Հավասի թղթակիցը կը տեղեկանայ որ, մօտերս նոր բանակցութիւններ պիտի սկսին Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ, իբր հետեւանք Էտէնի և Ֆլանտէնի վերջին կարեւոր տեսակցութեանց. Միջերկրականեան ուխտ մը կնքելու մասին:

Ծրագրուած ուխտով, Միջերկրականեան պետութիւնները յանձնառու կ'ըլլան սիրալիր համաձայնութեամբ օգնել իրարու, իրենցմէ ոեւէ մէկուն յարձակման ենթարկուելու պարագային: Նման ուխտի մը մէջ պիտի կրնան մտնել Ֆրանսա, Անգլիա, Սպանիա, Թուրքիա եւ Յունաստան:

Պաշտօնական շրջանակները կ'ենթադրեն որ այդպիսի առաջարկ մը կրնայ ներկայացնել Մուսոլինի: Արդարեւ, Տուչէ, Մեծն Բրիտանիոյ դեսպան Սըր Էրիք Տրումմոնտի հետ իր տեսակցութեան ընթացքին յայտնած է որ Իտալիա կը հետաքրքրուի Միջերկրականեան ձգտումին մեղմացմամբ, որու հետեւանքով միայն կարելի պիտի ըլլայ իտալական գունդերը քաշել Լիպիայէն, կամ անգլ. մարտանաւերը Միջերկրականէն, մինչ ինք աւելի կողմնակից է որ լայնօրէն լուծուի ամբողջ Միջերկրականեան հարցը:

Միւս կողմէ, կը կարծուի որ նմանօրինակ ուխտի մը ստորագրումը թոյլատուութիւն պիտի տայ Տուչէին աւելի մեղմօրէն շարժելու Եթովպ. հարցի կարգադրութեան մէջ:

Սակայն և այնպէս պաշտօնական շրջանակները շատ մեծ արդիւնք չեն սպասեր այդ ուխտին իրագործումէն, քանի որ կը կասկածին թէ, այս վերջինը պիտի կրնայ խաղաղութիւն բերել Եթովպիոյ:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Օրուան հրատապ խնդիր

ՍՈՎԵԷԹՆԵՐԸ

ի հարկին պիտի օժանդակեն Ռումանիոյ փրկելու համար Աւստրիան

ՓԱՐԻԶ 2.— Այն տեսակցութիւնները որոնք այժմ տեղի կ'ունենան Փարիզի մէջ, կը գրաւեն բովանդակ ուշադրութիւնը մամուլին, որ կ'ըսէ թէ այդ տեսակցութիւնները կը դառնան Աւստրիոյ անձեռնմխելիութեան եւ կեդր. Եւրոպայի ուժերուն հաւասարակշռութեան քայքայման հետեւանքներուն շուրջ:

«Փըթի Փարիզիէն» կը գրէ. Ներկայիս մասնաւոր կարեւորութիւն ունի Աւստրիոյ անձեռնմխելիութեան հարցը: Մոսկուայի ներկայացուցիչը կը շեշտէ այս պարագան, ինչ որ հաշտ չէր քաղաքականութեանը, տրուած ըլլալով որ Ազգաժողովի քաղաքականութեան հաւատարիմ է:

Ցետոյ թերթը կը շարունակէ. «Ի մօտոյ Պալքանեան համաձայնութեան աւագ անձնաւորութիւնները պիտի հաւաքուին Փարիզի մէջ: Այս հանդիպումը դուռ պիտի բանայ տեսակէտներու կարեւոր փոխանակութեան, որու իբր հետեւանք պիտի գումարուի մասնաւոր խորհրդաժողով մը որու մասնաւոր կարեւորութիւն կ'ընծայէ Աւստրիա:

«Մաթէն» կ'ըսէ.— Բարիզի տեսակցութիւնները տեղի կ'ունենան ի նշան այն անստգութեան, որ պիտի ծագի Գերմանիոյ մօտակայ ընթացքէն ի մասին Հռենոսի ապազինեալ գօտիին:

«Էքսէլսիօր» կը գրէ — Սովետները համոզուած են որ գերման առաջին ուժը պիտի ուղղուի իրենց դէմ: Հետեւաբար կը պնդէ Փարիզի որ ուժ տայ իրագործելու ֆրանքեւ-սովետ ուխտին:

Գալով իտալական խնդրոյն, որու մասին կը վախնան վտանգումէն եւ տագնապումէն կեդր. Եւրոպայի, Պալքանեան համաձայնութեան վարիչները կը բաղձան իրականացած տեսնել սովետ թէզը: Ցայտնապէս կ'ենթադրուի որ Լիթվինոֆ յաջողած է լայնօրէն տարհամոզել Անգլիան, փոխելու իր պահպանողական քաղաքականութիւնը ի մասին սովետ արտաքին գործունէութեան:

Հետեւաբար տեղին է ենթադրել որ որքան ֆրանքեւ-սովետ նոյնքան ռումէնեւ-սովետ դաշնագրի մը իրագործումը պիտի ծեծուի Փարիզի մէջ: Այս վերջին ուխտը, որ դեռ փարաթէ չէ եղած պիտի իրագործուի առ ի ապահովութիւն Աւստրիոյ Սովետներու կողմէ Ռումանիոյ կատարուելիք աջակցութեան ձեւով:

Եթովպ. առաջապահ գիծերը ներկայիս խիստ լաւ կը գտնուին այս ճամբուն և հապէշ անկանոն հրոսախումբերու ներկայութիւնը այդ շրջանին մէջ հաւանաբար անմատչելի պիտի դարձնէ զայն: Ամէն պարագայի վճռական պատերազմը կը սկսի ներկայիս, այս ճամբուն համար, որ 120 քիլօմէթր երկարութիւն ունի:

Ատիս Ապապայի մէջ կը կարծեն որ իտալ. մեծագոյն ուժերը խմբուած են Հաուզէնի հարաւ արեւելակողմը:

Մաքալլէ-Ատուա ճամբուն դէմ Եթովպ. սպառնալիքը կուգայ ոչ միայն հարաւ արեւմուտքէն, այլ նաեւ արեւելքէն, ուր Անիալայի մօտ խմբուած են Ռաս Քասայի գունդերը: Ռաս Մուլուկէթայի բանակը, կը գտնուի Սէքէթի շրջակայքը, որ ի հարկին օգնութեան պիտի փութայ:

Հարաւակողմը Սիդամայի նախկին կառավարիչ Տէճազ Մաշ Պաշա, պիտի փոխարինէ Ռաս Տէսթայի և պիտի փորձէ վերակազմել բանակը զրկուած նոր ուժերով: Այս ուժերուն մէկ մասը պիտի փոխադրուի ուրիշ ճակատներու վրայ, ուրտեղ եւս կը վախցուի իտալական յառաջխաղացումէն:

ԲԺՇԿԱ-ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

Ի՛ՆՉՊԷՍ ՊԱՅՔԱՐԻԼ ՀԻՒԾԱԽՏԻ ԴԷՄ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ

Բ. (*)

Հիւծախտը ամէնէն շատ տարածուած հիւանդութիւնն է։ Ընդհանուր մահերէն հարիւրին տասնէն տասնըհինգը այդ հիւանդութեան զոհերն են։

Զոհերու այս թիւը շատ մեծ է, երբ նկատի ունենանք որ հարիւրաւոր հիւանդութիւններ գոյութիւն ունին, և հիւծախտը ինքը մինակը անոնց չափ մահեր կը պատճառէ։ Այս պատճառով է որ ան ընկերային աղէտ մը նկատուած է։ Քաղաքակիրթ երկիրներու հանրային կարծիքը և կառավարութիւնները անոր գործած աւերներէն սարսափած՝ կ'աշխատին լուրջ միջոցներ ձեռք առնել հիւծախտին պայքարելու համար։

Այս պայքարը ներկայիս կազմակերպուած ու գիտական հիմերու վրայ դրուած է և համեմատաբար շատ մօտ ժամանակներու մէջ ծնունդ առած է։ Այսպիսի գեղեցիկ և մարդկային պայքար մը արժանի է լուրջ ուշադրութեան և ամէն կերպ քաջալերանքի։

Շնորհիւ բժշկութեան կատարած հսկայաքայլ յառաջդիմութիւններուն, պետութիւնները արդէն վարակիչ և տարափոխիկ հիւանդութիւններու և համաճարակներու դէմ կռուելու համար միջոցներ ձեռք առած են։ Ի շարս այդ հիւանդութիւններուն հիւծախտին դէմ ևս խիստ միջոցներ կը կիրարկուին, որ ինչպէս ըսինք ամէնէն աւելի աւերներ գործող ախտն է։

Ինչպէս տեսանք հիւծախտը վարակիչ և փոխանցիկ հիւանդութիւն մըն է։ Շատ տարածուած է մարդոց և կարգ մը կենդանիներու մէջ։ Մասնաւոր միքրոպի մը արդիւնք է ան, զոր գերման գիտնական Քօխ գտած ըլլալուն համար իր անունով ալ կը կոչուի Քօխի միքրոպ։

Հիւծախտին միքրոպը շատ դիմացկուն է։ Հիւանդին չորցած թուքին մէջ, կրնայ մինչեւ տասը ամիս իր վարակիչ հանգամանքը պահել դուրսը։ Մեռած հիւծախտաւորներու դիակները հողին տակ, տարիներով Քօխի միքրոպը կը պահեն վարակիչ ձեւին մէջ։ Լուսաւոր սենեակի մը փոշիներուն մէջ այդ միքրոպը մինչեւ երկու երեք ամիս կրնայ իր կենսունակութիւնը պահել։ Արեւի ճառագայթներուն տակ սակայն չի դիմանար։ Այնպէս որ տաք եղանակին այդ միքրոպները արեւին տակ քանի մը ժամէն կ'ոչնչանան։ Եռացումը նոյնպէս հինգ վայրկեանի մէջ կ'ոչնչացնէ Քօխի միքրոպը։ Ցուրտին մէջ սակայն կրնայ շատ երկար դիմանալ և պահուիլ։

Հակահիւծախտային պայքարը գլխաւոր երկու եղանակներով կարելի է մղել.— Ա. պետական պաշտօնական միջոցներով, Բ. անհատական նախաձեռնութեամբ կազմուած մարմիններով։ Պայքարի այս երկու ձեւերն ալ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ գոյութիւն ունին և անհրաժեշտօրէն զիրար կը լրացնեն։ Պետութիւնը այս պայքարին մէջ որքան ալ ուժեղ կերպով կազմակերպուած ըլլայ, չի կրնար բաւարարել պահանջին։

Ասոր հակահիւծախտային ժողովրդական կազմակերպութիւններն ալ պէտք է լայն միջոցներով գործեն։ Անշուշտ պետական վերին հսկողութեան տակ պէտք է տեղի ունենայ այդ պայքարը և ցանկալի է որ պետութենէն նպաստաւորուի։

Տեսնենք թէ եւրոպական երկիրներու մէջ հիւծախտի դէմ պայքարող միութիւնները ի՞նչպէս կը գործեն և կառավարութիւնները ի՞նչ դեր կը խաղան այդ պայքարին մէջ։ Հակահիւծախտային միութիւնները անհատական նախաձեռնութեամբ է որ կը հիմնուին, ինչպէս ուրիշ նպատակ հետապնդող ընկերութիւնները։ Անոնց պայքարի միջոցները խիստ այլազան են։ Ընդհանուր կերպով խօսելով, [illegible]ցի և գրաւոր ժողովրդին զգուշանալու միջոցները կը քարոզեն։ Կարօտ հիւանդներուն ձրի դեղեր և բժիշկ կը հայթայթեն, զանոնք ի հարկին օդափոխութեան կը ղրկեն։ Հիւծախտաւորները դարմանելու համար մասնաւոր բուժարաններ (սանաթօրիում) կը հիմնեն։ Իրենց մասնագէտ հիւանդապահուհիները կ'ունենան որոնք հիւանդներուն բնակարանները կը յաճախեն և ի հարկին հականեխումի կը հսկեն և պէտք եղած առողջապահական պատուէրները կու տան են.։ Երբեմն ժողովրդային հանրամատչելի դասախօսութիւններ կը սարքեն, ցուցահանդէսներ կը կազմակերպեն, գրքոյկներ և թերթիկներ լոյս կ'ընծայեն։

Հիւծախտաւորներուն հիւանդ գործարաններուն բոլոր արտադրոյթները կրնան հիւանդութեան ծաւալումին պատճառ դառնալ։ Այսպէս երբ ենթական թոքերու հիւծախտ ունի, անոր թուքը և հազալով արտաքսուած լորձունքի մասնիկները հարուստ են միքրոպներով և կրնան շուրջինները վարակել։ Երբ հիւծախտը ոսկրային կամ մորթային է. այդ մասերէն ծորած թարախը Քօխի միքրոպներ կը պարունակէ և կրնայ շուրջիններուն փոխանցուիլ։ Եթէ հիւծախտը երիկամունքներուն վրայ կեդրոնացած է հիւանդին մէզը այդ միքրոպներով հարուստ կ'ըլլայ։ Երբ հիւանդութիւնը աղիքներուն անցնի, բնական պէտքը միքրոպներ ը պարունակէ։ Իսկ յառաջացած կամ քիչ մը ծաւալած հիւծախտի պարագային՝ հիւանդութեան միքրոպը արեան մէջ կ'անցնի և այս վերջինը ևս կրնայ փոխանցումի պատճառ դառնալ։

Հիւծախտաւոր կենդանիներուն մէջ ևս, պարագային համեմատ, անոնց յոյզերը (սէքրէսիօն), զանազան արտադրոյթները, կաթը, միսը ևն. կրնան փոխանցումի պատճառ դառնալ։

Թոքային հիւծախտի պարագային, բացի ենթակային թուքէն և արիւնէն, բնական պէտքն ալ յաճախ միքրոպ կը պարունակէ։ Մանաւանդ երբ հիւանդը սովորութիւն ունի հազէն յառաջացող խուխը (պալղամ) կուլ տալու։

Հասկնալի է որ հիւծախտին դէմ պայքարելու համար պէտք է զգուշանալ այս բոլորէն և հականեխել զանոնք իսկոյն։

Հիւծախտին դէմ մղուած պայքարին ամենակարեւորը անուղղակի կերպով այդ հիւանդութեան դէմ պայքարելուն մէջ կը կայանայ։ Այս անուղղակի պայքարին մէջ գլխաւոր տեղը կը գրաւեն նախազգուշութիւնները։ Նախազգուշութեան պէտք ունին ամէն անոնք որ ոեւէ կերպով հակամէտ են անոր։

Պէտք է գիտնալ որ հիւծախտի հակամէտ եղողները կարծուածէն շատ աւելի են։ Կարելի է ըսել անոնք լեգէոններ կը կազմեն մեծ կեդրոններու մէջ։ Փոքր տարիքի մէջ քաղաքներու տղայոց հարիւրին ինըսունըհինգը հիւծախտի հակամէտ կ'ըլլան։

Բարեբախտաբար սակայն, հիւանդութեան միքրոպին և մեր միջեւ այդ տարիքին աննկատելի պայքար մը տեղի կ'ունենայ և ընդհանրապէս յաղթող կ'ելլենք։ Այս ընդհանուր հակամիտութիւն մըն է։ Կայ նաեւ ասկէ զատ տարբեր հակամիտութիւններ։

Այս կարգէն են Ա) բոլոր այն տղաքը որ հիւծախտաւոր ծնողներէ սերած են. Բ) խոյլաւոր (սըրաճա) փոքրերը, Գ) [illegible] բոլոր տկարակազմ, գունատ և աճումին ետ մնացած տղաքը, Դ) կարգ մը հիւանդութիւններէ ելնող տղաքը իրենց ապաքինումի շրջանին, օրինակ [illegible], կապոյտ հազ, կրիփ, թոքատապ ևն., Ե) բոլոր անոնք որ վատառողջ բնակարաններու մէջ կ'ապրին, անբաւական սնունդ կ'առնեն և չար-չար կ'աշխատին, Զ) այն տղաքը որ ամէն տարի կրկնուող և յաճախակի ցնցղատապ (պրոնշիթ) կ'ունենան, Է) կարգ մը արհեստներ նոյնպէս գործաւորները հակամէտ կ'ընեն հիւծախտի, ինչպէս հիւանդապահները, քարակոփները, հացագործները, ևն.։

Այս հակամիտութիւնները միայն տղայութեան շրջանին չեն, պատանեկութեան և երիտասարդութեան շրջաններն ալ նոյն վտանգին ենթակայ են։ Ասոր այդ շրջանները և յիշեալ հիւանդութեանց ապաքինումի փուլերը մասնաւոր ուշադրութեան և հոգածութեան կը կարօտին։ Թէ որ այդ փափուկ շրջաններուն պէտք եղած լուրջ միջոցները ձեռք առնուին, գալիք հաւանական հիւծախտի մը առաջքը կ'առնուի։

ՏՕՔԹ. Գ. ԱՄԱՏԵԱՆ

(*) [illegible] մէջ հիւծախտէ [illegible] 1 թիւին [illegible]ումը տեսնել Փետր.

ԷՏՈՒԸՐՏ Ը.Ի ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Փարիզական թերթերու հմուտ յօդուածագիրները կը շարունակեն սիւնակներ նուիրել Էտուըրտ Ը.ի ներքին կեանքին մասին, մասնաւորապէս թուելով անոր ապրելակերպը երբ գահաժառանգ իշխան էր։

Էտուըրտ Ը.ի ննջասենեակը և աշխատութեան սենեակը շատ պարզ էր, անպաճոյճ մահճակալ մը, սովորական անկողին՝ վրան մետաքսէ ծածկոցով մը, վրան փռուած էր իր պատկանած զօրագունդին դրօշակը։ Իսկ աշխատութեան սենեակին մէջ՝ Մարի Թագուհիին և Ճորճ Ե.ի լուսանկարները միայն ու հեռաձայնի գործիք մը, որուն վրայ այնպիսի հակակշիռ մը հաստատած է որ իր անձնական քարտուղարը կրնար ճշդել գահաժառանգին խօսակցին ո՛վ ըլլալը. ան առանձնական խօսակցութեան սկըսելէն առաջ։

Իսկ Անգլիոյ նախկին գահաժառանգին եկած նամակներն ու հեռագիրներն ալ նոյնպէս խիստ քննութեան կ'ենթարկուէին։ Ամերիկացի մը կ'ուզէր ուղղակի իշխանին ձեռքը հասցնել գրութիւն մը, որուն պահարանին վրայ գրած էր «անձնական էջ» բառերը, բայց նամակը դարձեալ բացուեցաւ քարտուղարին կողմէ, որովհետեւ արքայական ընտանիքի անդամներուն և գահաժառանգին մարմիններուն նամակները փոստով չեն հասնիր պալատ, այլ մասնաւոր սպասարկութիւն մը կայ։

Իսկ ուրիշ անգամ մըն ալ գահաժառանգը հեռագիր մը ստացաւ հետեւեալ պարունակութեամբ.—

«Գալէսի իշխանին.— Ալիս մանչ զաւակ մը ունեցաւ.— Ճօրճ»։

Էտուըրտ իշխանը առանց վայրկեան մը մտածելու, ըսաւ.

— Ալիսին մանչ զաւակ մը ունենալը զիս չի հետաքրքրեր։ Ըստ փոստի ցրուիչին որ Լոնտոնի մէջ «փրէնս օֆ Կալ» (Կալլէսի իշխան) անունով երեսունըվեց «պառ» (արճարան—գինետուն) կայ։

ԵՐԲ ԿԱՐԵԼԻ Է ԶԳԱՍՏ ԿԱՄ ԺՈՒԺԿԱԼ ՀԱՄԱՐԵԼ

Տօքթ. Աուէնս, Ֆիլատելֆիոյ Հանրային Ապահովութեան վարչութեան աւագ վիրաբոյժը, կիրարկութեան դնել տուած է պաշտօնական քննութիւն մը ինքնաշարժի վարիչներուն համար, որոնք ոգելից ըմպելիքի ազդեցութեան տակ կը քշեն իրենց ինքնաշարժերը և տեղի տալով արկածներու կը ձերբակալուին։

Եթէ անոնք կարենան ըսել հետեւեալ նախադասութիւնը առանց դժուարութեան, կ'ըսէ Տօքթէօրը, պէտք է զգաստ կամ ժուժկալ համարել զիրենք. «Սիւզի էնտ Սէլի Սէմըսըն սէթ ին տը սուր»։

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

Մարլէն Տիթրիխ նոր դարձուցած է «Հեշտանք» անուն ֆիլմ մը Հոլիվուտի մէջ, Կէրի Քուփըրի ընկերակցութեամբ։ Արուեստագիտուհին խիստ յաջողած է այս ֆիլմին մէջ։

⁂ Լուբէ Վէլէզ կարեւոր պայմանագրութեամբ մը Փարիզ ժամանելուն, հասկցած է որ խաբեբայ անգլիացի և սպանիացի երկու արտադրիչներու մեքենայութեան զոհ գացած է։

⁂ «Սամսոն» ֆիլմին պատրաստութիւնը լրացուցած է անուանի բեմադրիչ Մորիս Թուրնէօր Փարիզի մէջ։ Հարի Պօռ, Կէպի Մորլէյ գլխաւոր դերակատարներն են այս ֆիլմին, որ քաղուած է Հանրի Պէռնշթայնի նշանաւոր գործէն։

ԱՐԶԱԳԱՆԳ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՐԱՋԱԽՏՆԵՐԸ

Ընդհ. պատերազմին Ֆրանսա ունեցաւ վեց մարաջախտներ, Ժօֆր, Ֆօշ, Ֆէյօլ, Լիօթէ, Փէթէն և Ֆրանշէ Տէսփրէ։

Ասոնցմէ ողջ են միայն վերջին երկուքը, որոնք անգամ նշանակուած են 1936ի համար Պատերազմ. Բարձրագոյն Խորհուրդին։ Մարաջախտ Փէթէնի և Ֆրանշէ Տէսփրէի կարծիքը, շատ յարգուած է զին. շրջանակներու մէջ և անոնց զինուորական արժանիքին գնահատանք կ'ընծայուի պատերազմ. խորհուրդներու և պետական անձնաւորութեանց կողմէ, թէեւ անոնց երկուքին տեսակէտները միեւնոյնը չեն և յաճախ իրարու կը բախին։

Բայց ճշմարտութեան լոյսը գաղափարներու բախումէն է որ յառաջ կու գայ, կ'ըսէ ֆրանսերէն թերթ մը, անդրադառնալով Ֆրանսայի երկու մարաջախտներու տարակարծութեանց վրայ։

ՀՐԵԱՅ ԵՐԳԱՀԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Քանի մը օր առաջ, Պերլինի ազգայնական-ընկերվարական հիմնարկը հրամանագիր հանած է որ ասկէ ետք այլեւս պիտի չնուագուին նուագահանդէսներու մէջ Մէնտէլսոնի և Օֆէնպախի երաժշտական կտորները, այն պատճառով որ այդ երկու հեղինակները հրեայ ցեղէն են։

Բարեբախտաբար, կ'ըսէ «Էնթրանսիժան», այդ արգելքը չանցնիր հիթլէրական Գերմանիոյ սահմանները։ Անգլիոյ և եւրոպական այլ երկիրներու մէջ ի պատիւ են այդ երգահաններու եղանակները, որոնցմէ մին՝ Մէնտէլսոնի «Մարշ Նիւփսիալ»ը ուրախօրէն հնչած է Լոնտոնի մէկ սինակոկին մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ Տօքթ. Թրէվիրեանուս, որ հաղորդակցութեան նախարար եղած էր Պրիւնինկի դահլիճին մէջ. իր մէկ ազգակցին՝ Տավիտ Ճէգըլի ամուսնական արարողութեան։

ՖՐԱՆՍՈՒՀԻ ՄԸ

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՔՕՂԻՆ ՏԱԿ

Գիտէինք թէ, վերջերս Հնդկաստանի մէջ կատարուեցան Աղա Խանի յոբելինական փառաշուք հանդէսները, որոնց ընթացքին իսլամ հնդիկ իշխանին ծանրութեան չափ ոսկի նուիրուեցաւ բարեսիրական հաստատութիւններու, աղքատներուն բաշխուելու համար։ Այդ հանդէսները, որ պիտի տեւէին հինգ օր, ընդհատուեցան երրորդ օրը՝ Անգլիոյ թագաւորին մահուան պատճառով։

Հնդկաստանէն հասած լուրերը կ'ըսեն թէ՝ Աղա Խան ժողովուրդին երեւցաւ իր մօրը և կնոջը հետ։ Ինչպէս յայտնի է, Աղա Խան հակառակ իսլամ աղանդի մը պետը ըլլալուն՝ կ'ապրի մերթ Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ։ Ան դեռ քանի մը տարի առաջ Նիսի մէջ ամուսնացաւ Ֆրանսուհիի մը հետ, որ մեծ վաճառատունի մը մէջ վաճառորդուհի էր. Ֆրանսուհին ընդունեց իսլամութիւնը և առաջին անգամն է որ գնաց Հնդկաստան, ուր իր ամուսնոյն յոբելեանի հանդէսին երեսուն հազար ժողովուրդին երեւցաւ իսլամ կնոջ տարազով, երեսը քօղ ծածկած և հագած «սարի» կոչուած մետաքսեայ վերարկու մը, զոր ձեռքով բռնած են Աղա Խանի հաւատարիմները։

ՅՕՐԱՆՋՈՂ ԿԻՆԸ

Վիքթօրիայի մէջ (Բրիտանական Գոլոմպիա) Ուէյքլին անունով կին մը երեք ամիսէ ի վեր յօրանջումի հիւանդութեամբ կը տառապի։ Անիկա վայրկեանը տասն անգամ կը յօրանջէ։ Այժմ բաւական ապաքինած կ'երեւայ։

Զանազան տեղերէ քառասուն նամակ ստացած է ան։ Նամակագիրները կը թելադրեն իրեն հետեւեալ դարմանները. 1) Թաց սաւանի մը մէջ փաթթուած քնանալ։ 2) Սոխ ուտել։ 3) Աղի ջուր խմել։ 4) Ձեռքի եղունգներուն ծայրերը սեղմել։

Բժիշկները սակայն այս բոլոր դեղերը արգիլած են Տիկին Ուէյքլինի և որոշած են դարմանել զայն ջղային «թոնիք»ներով։

⁂ Տուկլաս Ֆէրպանքս նոր ֆիլմ մը դարձուցած է Հոլիվուտի մէջ Մարիօ Փոլոյի վրայ։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ԹՕՍԿԱՆԻՆԻ ԵՒ ՓԻԱԹԻԿՕՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վերջին մի քանի շաբաթներու ընթացքին Մարսէյլ բախտն ունեցաւ լսելու երկու տիեզերահռչակ արուեստագէտներ, «Թաւջութակի թագաւորը» Կրէկօր Փիաթիկօրսկի և... Թօսքանինի։

Բայց նախ՝ առաջինին մասին։

Երեւակայեցէք Փրիմօ Քարնէրա մը, որ կոփամարտիկի իր ձեռնոցը յանկարծ նետած՝ փոխուած է թաւջութակահարի և իր անագին գործիքը ձեռքը, հսկայի քայլերով կը յառաջանայ բեմին վրայ։ Հասակը հանճարին ցուցանիշը չէ, բայց երկու մեծանուն երաժիշտներ կան ներկայիս, որոնց կազմուածքն ու տաղանդը իրարու հետ ուղիղ կը համեմատին—Փիաթիկօրսկի և Շալիափին։

Փիաթիկօրսկի համակրելի դէմք մը ունի սակայն, մարզիկի տիպար գլուխ մը. ըսես ամերիկացի գոլէճական ախոյեան մը, որ իր [illegible] ժպիտով անմիջապէս կը գրաւէ ունկնդիրը։

Երբ անոր գործիքին լարերը սկսան յուզուիլ ճպոտին հպումով և լսելի եղան Շումանի քոնսերթոյին առաջին նօթերը, մեծածաւալ Սալ Փրաթը լեցնող բազմութիւնը զգաց արդէն թէ կը գտնուէր մեծ, շատ մեծ արուեստագէտի մը առջեւ։

Շումանէն զատ ան նուագեց Սէն Սանսի քոնսերթօն (լա մինէօր). իրեն կ'ընկերակցէր նուագախումբը, ղեկավարութեամբ մեր ծանօթ Ժօզէ Սեպաստիանի։ Մարդ չէր գիտեր թէ իր ո՛ր յատկութեան վրայ ամէնէն աւելի պէտք էր հիանալ, իր ձօնին ուղ[illegible]խին հնչմա՞նը, մանրերու ճշդութեա՞ն, ճպոտի ճարտարութեա՞ն թէ իր բարձրօրէն երաժշտական մեկնաբանութեան։ Ներկաները յափշտակեցին իրենց գնահատանքը և խանդավառ ցոյցերով ողջունեցին իր մէջ թաւջութակին՝ այս այնքան համակրելի և մարդկային գործիքին անզուգական վարպետը։ Ցայտագրէն դուրս ալ ստիպուեցաւ նուագել մի քանի կտորներ։

Ծնած է Ուքրանիոյ մէջ և ուսած Մոսկուայի երաժշտանոցը։ 14 տարեկանին նշանակուած է կայսերական օփէրայի առաջին թաւջութակահարը։ Ռուսիան թողած է յեղափոխութենէն վերջ և անցած Լեհաստան, յետոյ Գերմանիա, ուր Պերլինի Ֆիլհարմոնիքին ղեկավարը զինքը հրաւիրած է որպէս իր հռչակաւոր փաղանգին առաջին թաւջութակահարը։ Անկէ ի վեր իր աստղը բարձրացած է և ամբողջ աշխարհի մէջ տուած է նուագահանդէսներ։ Այսօր կը նկատուի Փապլօ Քասալի արժանաւոր յաջորդը։

⁂

Թօսքանինի…

Անուններ կան որոնք անբացատրելի հմայք մը ունին։ Դիւթանք են ամբողջ։ «Թօսքանինի»ն անոնց գլուխը կը գտնուի։ Երբ այս անունը կ'արտասանուի.— երաժշտական աշխարհին մէջ գէթ— չէք կրնար հիացիկ բացագանչութեամբ մը ողջունել զայն, եթէ կը ճանչնաք, այլ կ'ուզէք լուռ կենալ։ Զգացումներ կան որոնք լռութեամբ միայն կարելի է արտայայտել գերագրական չափով։ Թօսքանինի՛։ Շեշտեցէք վերջընթեր վանկը։ Այդ շեշտին մէջ իտալական ժողովուրդը կը դնէ իր ամբողջ խանդավառութիւնն ու պարծանքը, և աշխարհն իր բովանդակ հիացումն ու յարգանքը։

Մոգ մըն է Թօսքանինի, որուն Աստուած տուած է պատմութեան մեծագոյն երգահաններու խորհուրդին թափանցելու եզական գաղտնիքը։ Ինչ որ զինքը բոլոր ժամանակներու մեծագոյն երաժշտական հանճարներէն մին կը կացուցանէ իր անհունօրէն զարգացած ուղեղն է, որուն ծալքերուն մէջ կէտ առ կէտ, նօթ առ նօթ դրոշմուած են ամբողջ աշխարհի անցեալ թէ ներկայ դասական թէ կէս արդիական երաժշտութեան «րէփէրթուառ»ը։ Հրաշքի սահմաններուն մօտեցող այս յիշողութեան առջեւ խոնարհած են կէս դարու մօտ ժամանակաշրջանի մը մէջ ապրող մեծագոյն եր ներն ու ղեկավարները՝ Թօսքանինին, մինա՛կը, ձի՛ն. յետոյ միւսները կ բաղդատել իրարու հետ։

Երբեմն ամբողջ օրեր մէկ գիշերուան մէջ գոց յաջորդ օր ղեկավարելու Ո՛չ միայն մեծագոյն երաժշ ստեղծագործութիւնները ա ղեկավարէ, այլ փորձերն առանց նօթի կ'ընէ։ Ու վ ջութակահարին որ կը նկ խալ նուագել ամէնէն աննշ խազն անգամ։ Թօսքանինի պոռը կը գտնայ ուղիղ զան։ Ան երաժշտութիւնը կ տէ սրբութիւն մը և անոր դէպ կը պահանջէ անպայման կառանք։ Նուագախումբը քին տակ հսկայ երգեհոն որուն ստեղնաշարը կը ապրող էակներ։ Ու այդ բարեխուն, հրաշալի գործիք կը յայտնուի մեծ յօրինող ամէնէն իտէական մեկնիչը։

Ու խորհիլ թէ գիպուա նորհիւ էր որ այս հան յայտ եկաւ 18 տարեկան Պրազիլիոյ մայրաքաղաքի նուագախումբին մէջ, ուր թաւջութակ կը նուագէր առաջին անգամ խնդրուեց ցակայ ղեկավարին տեղը Թօսքանինի բարձրացաւ ունկնդրին վրայ և յայտ ծայրէ ի ծայր գոց ղեկավ [illegible], տարիներու ընթ Միլանի Սքալան իր շնորհ ձաւ իր տեսակին մէջ աշ մեծագոյնը։ Ամերիկա գա անկէ, Այսօր կը ղեկավարէ Նորքի հռչակաւոր Ֆիլարմոն իր ժողովրդականութիւնը ման է Նոր Աշխարհին մէջ։

Մարսէյլի մէջ ղեկավար հոգինոց Մօնթէ Քարլոյի նու խումբը, որ գիտցաւ մեծ վ տին արժանի հանդիսանալ։ գեց Պէթհովէնի «Էկմօնթ» և տրի «Վէփրը Սիսիլիէնն» ն նուագները, Հայտնի Թիւ ֆօնին (Զանգակը). Տըպիւսի վը», Վակնէրէն «Սիկֆրիտ Թանհօյզէր» (նախանուագ գ-նալ)։ Այս գործերը լսողներուն համար բոլորովի յայտնութիւն մը եղաւ Թօսք նի մեկնաբանութիւնը, և բաւոր ներկաները յանկայ ջունեցին այս պատկառազդ ալեհեր մարդուն մէջ (69 տա է) բոլոր ժամանակներու մեծ ղեկավարը։

(Հ. Ս.) Թ. ՔԻՒՐՔՃ

ՕՐ. ԳԱՐԻՊԵԱՆԻ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ, ժամը 3ին, երգչու Գոհարիկ Գարիպեան տու տարեկան երգահանդէսը, որ ճիշդ պիտի ըլլայ ըսել երգ դէս—նուագահանդէսը, քան ձայնական երաժշտութեան հ թաց, գործիական երաժշտու ալ իր բաժինը կը բերէր այ ճելի հանդէսին։

Երաժշտասէր բազմութիւն ամբողջովին լեցուցած էր տ'Իթալիայի սրահը, և ն ուշ մնացողներ—որոնց թիւը չէր—ոտքի վրայ և սրահէն մնալով ունկնդրեցին։

Մեր սահմանէն դուրս կը երէկի հանդէսի երաժշտակ ջողութեան կամ արժէքի խօսիլ բայց երբ ունկնդիր նանք ըսել թէ, Օր. Գարի յաջողեցաւ երաժշտական վայելքի մը մէջ պահել իր կնդիրները, որքան իր ճոխ տաղրով Յոյնքան և—Նոր ըլլալով—գործիական երաժշ թեան մասնակցութեամբ։

Արդարեւ. Օրիորդին բերած այս գործը, այն է ձայ կան և գործիական երաժշտու ներդաշն զուգորդութիւնը, պիտուն կարձնելով հանդէսը ւելի հաճելի կ'ընէր ունկնդ թիւը։ Եւ սակայն որքան հաճելի, պէտք է խոստովանի նոյնքան դժուարին և սովրեց կարողութիւն պահանջող գործ է. Ահա թէ ինչո՛ւ կրկնապէս հաճելի կը գտնենք Օր. Գար եանը իր երէկի երգահանդէ համար, որ մէկ խոստումնալի բեւոյթն էր իր երաժշտական ձեռնարկին, որուն ջերմօրէն ուած կ'երեւի իրր երաժշտա ուսուցիչ։

ԵՐԱԺՇՏԱՍԷ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՅԱՐԱԿԻՑ ՄԱՍԵՐԸ

ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ

Քաղաքապետութիւնը քանի մը օր առաջ, յայտարարելով թէ վարձու պիտի տայ, փակած ու կնքած է «Կրան Կարաժ»ի շէնքին քովերտի այն դուռը, որ յարակից և չորս բարձր պատերով շրջապատուած հողամասի մը վրայ կը բացուի։ Քաղաքապետութիւնը այս հողամասը, ինչպէս նաև պողոտային վրայ նայող ու նախապէս փլուցուած կարաժին եւ ՙհիմերը դրուած ափարթըմանի մը յարակից հողերը, ծածք չունենալուն համար, գերեզմանատան մաս նկատուած եւ իբր այդպիսին այս հողամասերուն ալ «Թափու սէնէտ»ն առած է։ Ահա այս հողամասերն է որ վարձու տալ կ'ուզէ Քաղաքապետութիւնը։

⁂ Պէյօղլուի Թ. Ղ. Խորհուրդի նախորդ օրուան նիստին ատենապետած է Փրոֆ. Ց. Ճէլալ, որ ամբողջովին ապաքինած է։ Ժողովը իր ջերմագին ուրախութիւնը յայտնած է, վերստին իր պաշտօնին գլուխը տեսնելով իր ատենապետը։

Խորհուրդը Վարչութեան մօտ դիմում կատարած է պի տէէի նախաձեռնութենէն դուրս եղած 400 ոսկի ծախքի մասին, խնդրելով որ վճարումի հրահանգ տրուի կալուածոցին։ Այս վերջինը համաձայն գտնուած է վճարելու երբ արտօնուի Վարչութենէն։

⁂ Հիւանդանոցի պարահանդէսի յանձնաժողովի նախորդ օրուան նիստին ներկայ եղած է նաև Օր. Շ. Փօշնաքեան, որ սիրով պատասխանած է իրեն եղած անդամակցութեան հրաւէրին։ Որոշուած է կարգադիր մասնախումբին անդամակցութեան հրաւիրել Հիւանդանոցի տնօրէն Գ. Գ. ԹաւրՍարգիսեանը։

⁂ Քաղաքապետական թատրոնը այս գիշեր վերջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացնէ «Հիւլլէճի»ն։ Այս գիշեր բացառաբար, ներկայացումին իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ նաև կատակերգակ արուեստագէտ Նաշիտ, մէկ արար քօմէտիով մը։

⁂ Արեւելեան երկաթուղիներու վարչութեան պատուիրակները Անգարայի մէջ պետական գործավարութեան հետ շփման մէջ մտած են։ Կը հաղորդուի որ աւելի ապրանք չպիտի ըլլայ այս երկաթուղիին կառավարութեան փոխանցումը։

⁂ Հայաստանի համագործակցականը ստացած է 10 նոր բեռնատար ինքնաշարժ։

⁂ Հայաստան այս տարի 21 342 հազար րուպլիի բրդեղէն և բամպակեղէնի վերաբերեալ ապրանքներ պիտի ստանայ։

ՆՈՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Խ. Հայաստանի Գերագոյն ատեանը Դեկտեմբեր 30ին, 10 տարի բանտարկութեան դատապարտած է Հայպար թիւ 2 խանութին գործակատար Աշոտ Մուրատեանը, որ 27059 րուպլիի ապրանք իւրացուցած էր։ Այս վերջինոյն մեղսակից հաշուապահ Նկատուող Յարութիւն Յովակիմեան 4 տարուայ բանտարկութեան դատապարտուած է։

⁂ Դեկտեմբեր 29ի գիշերը ձիւն տեղացած է Հայաստանի բոլոր շրջաններուն։ Երեւանի մէջ ջերմութիւնը կը հասնի նուազ 15 աստիճանի, որ լեռնային շրջաններու մէջ կ'իջնէ 20 աստիճանի։

⁂ Հայաստանի մէջ Լուսնի ամբողջական խաւարում տեղի ունեցած է Յունուար 8ին։

⁂ Եւրոպական կառախումբը նախորդ օր վեց ժամ յապաղումով հասաւ, Պուլկարիոյ մէջ գծ[illegible]ելած և ճամբան փակուած ըլլալուն։

⁂ Խարդախուած կշիռներ ծախող գործարանին մասին քննութիւնները կը շարունակուին։ Հաստատուած է որ այս գործարանը 10 հազարէ աւելի կշիռ ծախած է, մինչդեռ 165 հատը միայն կնքուած է։

⁂ Շիրքէթի 60 թիւ շոգենաւը նախորդ օր Րումէլի Քավաքի առջեւ զարնուած է ձկնորսանաւի մը և ջախջախած զայն։ Ձկնորսները կարելի եղած է փրկել։

⁂ Ուսուցչաց միութիւնը որոշած է լուծուիլ, բայց յանձնարարել իր անդամներուն որ անդամ արձանագրուին Հալքէվիին։

⁂ Կալաթասարայի ստադիոնին ցարդ գնորդ չէ ներկայացած։ Շէնքին 97 հազար ոսկի նուազագոյն գին դրուած է։ Այս գինը պիտի զեղչուի։

⁂ Մարսիլիոյ Ս. Թարգմանչաց Մայր եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուած է Ճորճ Ն. Թագւորին համար։

⁂ Գիւղական գրադարաններ պիտի բացուին Մարտունիի, Ախտայի և այլ շրջաններու մէջ։ Գրադարանները օժտուած պիտի ըլլան վիեննական աթոռներով, թիկնաթոռներով, պահարաններով և ծաղկամաններով։ Կիրովականի շրջանի գրադարանն ալ ճոխացած է 3500 րուպլիի նոր գիրքերով։

⁂ Սանթրանճի Անդրկովկասի ախոյեան Գասպարեան, Երեւանի մէջ բանախօսութիւն մը ըրած է սանթրանճի մասին։

⁂ Հայաստանի երշիկի արտադրութեան զարկ պիտի տրուի։ Այս տարի 1250 ցենտներ երշիկի փոխարէն 2000 ցենտներ երշիկ պիտի արտադրուի։ Միսի վաճառքն ալ պիտի կանոնաւորուի, նոր մսավաճառատուններու հաստատութեամբ։

Իտալացիք ոսկիի հետախուզութեան ձեռնարկեցին

ՀՌՈՄ, 2.— Տօլօրօսօլոյի մօտ գտնուող Քօթիկլիօնի ոսկեհանքերուն մէջ, հետախուզութեան աշխատանքները վերսկսան։

Հանքին իւրաքանչիւր թօնէն 70 կրամ ոսկի երեւան հանուած է։ Հետախուզութիւնները կը շարունակուին բոլոր շրջաններուն մէջ։

360 միլիոն սթէրլին Անգլիոյ ազգ. պաշտպանութեան

ԼՈՆՏՈՆ, 2.— «Սընտէյ Քրօնիքլ»ի համաձայն ազգ. պաշտպանութեան վերականգնման ծրագիր մը կայ, որուն լրագործումը պիտի արժէ 360 միլիոն սթէրլին և որ մօտերս պիտի յղուի դահլիճին։

Այս ծրագիրը պիտի իրագործուի վեց տարէն։ Այս վարկին երկու երրորդը պիտի յատկացուի Նաւատորմին։ Այսպէս պիտի շինուին առաջնակարգ 11 մարտանաւեր, 36 յածանաւեր և ամէն տարի 13 թորփիլանաւեր։

Պիտի շինուին նաև 2000 օդանաւեր։

Սովետք ենթադրական յարձակում Թիպէթի վրայ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 2.— «Իզվէսթիա» վճռաբար կը հերքէ ճապոն մամուլին այն լուրերը թէ Սովէթ Ռուսիա կը պատրաստուի գրաւելու Թիպէթը, շեշտելով որ ճապոնական այն մեքենայութիւնները որ կը ձգտին յուզել Անգլիոյ հանրային կարծիքը, կատարելապէս ձախողած են։

Քոնտիլիսի յուղարկաւորութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ

ԱԹԷՆՔ 2.— Անմիջապէս որ լուր տարածուեցաւ թէ Քոնտիլիս մեռած է թունաւորմամբ, ծայրայեղ պոռթկումներ կատարուեցան հանրապետական կողմնակիցներուն կողմէ։ Կառավարութիւնը թոյլատրեց դիազննութիւնը հանդարտեցնելու համար այս վերջինները և երեւան հանելու իրականութիւնը։ Հակառակ ասոր սակայն զօր. Քոնտիլիսի յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր մեծ հանդիսութեամբ։ Էֆզօններ պահակ կ'սպասեն հանգուցեալին դագաղին շուրջ, մինչ հազարաւոր անձեր կուգան իրենց վերջին յարգանքը մատուցանելու անոր որ վերջին քսանամեակին առաջին կարգի դեր խաղաց Յունաստանի պատմութեան մէջ։

ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ

ԱԹԷՆՔ 2.— Ընտրութիւնները չեն մեղմացուցած Յունաստանի ներքին տագնապը։ Թագաւորը մեծ անկողմնակալութեամբ կը շարունակէ հաշտարարի իր դերը։ Խիստ մեծ է Թագաւորին և Տէմիրճիսի գործակցութիւնը։ Թագաւորը երէկ ընդունեց վարչապետը որ անոր պարզեց քաղաքական կացութիւնը։ Թագաւորը ընդունեց նաև Ցալտարիսը, որ առաջարկեց հակավէնիզէլօսեան դահլիճ մը կազմել։ Թագաւորը սակայն հակառակեցաւ ասոր։ Ազգ. միութեան դահլիճի մը կազմութիւնը լուծման լաւագոյն եղանակը կը նկատուի։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԹԷՆՔ 2.— Քոնտիլիսի յուղարկաւորութիւնը այս օր տեղի ունեցաւ ժամը 15.30ին։ Մինչեւ ժամը 15ին ամբոխը չէր դադրած տողանցելէ մայր եկեղեցիին մէջ, խոնարհելու համար զօրավարին մարմինին առջեւ։ Բազմաթիւ ծաղկեպսակներու կարգին, աչքի կը զարնէին Թագաւորին, կառավարիչին, պատերազմ. նախարարին, Ցալտարիսի, քաղաք. և զին. անձնաւորութեանց և նախկին պատերազմիկներու կողմէ ղրկուած ծաղկեպսակները։ Յուղարկաւորութեան հանդէսին բազմաթիւ քաղաք. և զին. անձնաւորութեանց կարգին ներկայ կը գտնուէին Ֆրանսայի, Պալքանեան համաձայնութեան դեսպանները, ինչպէս նաև դիւանագիտ. մարմինին միւս անդամները։

Աթէնքի մետրապոլիտը ներկայ կը գտնուէր իբր ներկայացուցիչ Սինոդի անդամներուն։ Կրօն. արարողութենէն յետոյ հանգուցեալին դագաղը զետեղուեցաւ թնդանօթաձիգ կառքի մը վրայ։ Թափօրին առջեւէն կ'երթային էվէլփիդներու, փոքր սպաներու և ոստիկ. զօրաց վարժարաններուն նուագախումբերը, էֆզօններու տիպար զօրագունդը, թնդանօթաձիգներու 34րդ զօրաբաժինը, պողպատեայ սաղաւարտակիրները, ձիաւորներ և գնդացիրներ։

Չորս զօրավարներ կը շրջապատէին դագաղը որ ծածկուած էր ազգ. դրօշով։ Դագաղին կը հետեւէին հանգուցեալին քոյրերը, Թագաւորին թիկնապահը, բոլոր նախարարները, Աթէնքի և Թրիքալայի քաղաքապետներն և քաղաքապետութեան ընդհ. ժողովի անդամները, ցամաքային, ծովային և օդային սպաներ։ Բազմութեամբ կը լեցնէին այն բոլոր հրապարակ և պողոտաները որոնցմէ անցաւ թափօրը, ուղղուելով Լարիսայի կայարանը։

Հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Թեսալիոյ Թրիքալա քաղաքը ամփոփուելու համար Քոնտիլիս ընտանիքին դամբարանին մէջ։

Անգլիա 500,000ի կը բարձրացնէ ցամաքային ուժերը

ԼՈՆՏՈՆ, 2.— «Օպզէրվըր» թերթի դիւանագիտական խմբագիրը կը գրէ որ անգլ. կառավարութիւնը մտադիր է իր ցամաքային ուժերը կատարելապէս մարզուած 500.000 հոգիի բարձրացնելու։ Յիշեալ թերթը, կապակցութիւն մը գտնելէ վերջ վերջերս Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցած տեսակցութիւններուն հետ, կ'աւելցնէ.—

«Ամէն ոք, այս տեսակցութիւններէն վերջ համաձայն է սա եզրակացութեան.— Եւրոպայի անապահովութեան ազդակներէն մէկն է Անգլիոյ մեծ պաշտպանողական ուժէ մը զրկուած ըլլալը»։

ՄԱԼԹԱՅԻ ԱՌՋԵՒ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁ

ՊԵՐԼԻՆ, 2.— Անգլ. նաւատորմը երկուշաբթի և երեքշաբթի գիշեր մեծ ռազմափորձ մը պիտի կատարէ Մալթայի առջեւ։

Լեհաստան զայրացաւ Շախթի ճառէն

ՎԱՐՇԱՒԱ, 1.— Հաւաստի աղբիւրներէն կը հաղորդուի որ Լեհաստան Պերլինի մօտ բողոքած է գերման տնտես. նախարար Տօքթ. Շախթի այն ճառին դէմ, ուր ան Վերսայլի դաշնագրին դէմ արտայայտուած է ըսելով որ «ան խորտակեց Վերին Սիլեզիոյ միութիւնը»։

Վարշաւիոյ մէջ Տօքթ. Շախթի ճառին կարգ մը մասերը անհամաձայն կը գտնեն լեհեւգերման դաշնագրին ոգիին։

Աւստրիա եւ Հունգարիա պիտի մասնակցի՞ն պատիժներուն

ԺԸՆԵՒ 1.— Այստեղի դիւանագիտական շրջանակներու մօտ յամառօրէն կը պնդուի որ ցարդ պատիժներու չի մասնակցած Աւստրիա, Հունգարիա և Ալպանիա, խիստ կարճ ժամանակէն պիտի մասնակցին այս պատիժներուն։

Իտալիա ձեռնոց կը նետէ համայն աշխարհի

Երեկ տեսած էինք կարգ մը մասերը «Փօփօլօ տ'Իթալիա»ի այն կծու տողերէն որոնք կը կարծուի թէ գրի առնուած էին Տուչէի կողմէ և կը կազմեն շառաչիւն ապտակ մը բովանդակ աշխարհի որ կ'ուզէ կասեցնել իտալ. յառաջխաղացումը։ Այժմ նոյն այդ յօդուածէն կուտանք ուրիշ մասեր։

ՀՌՈՄ 1.— Շատեր կը խօսին որ կրնայ հեշտ ըլլալ բազմաթիւ երկիրներու պատերազմ մը ընդդէմ Իտալիոյ։ Կը սխալին, Իտալիա պիտի պաշտպանէ ինքզինքը բոլոր միջոցներով և արդէն երկար ատենէ ի վեր կը պատրաստուի դէմ դնելու բոլոր հաւանականութեանց։ Կ'ըսեն որ պէտք չէ վարձատրել նախայարձակը։ Մինչ պատժարկուները կը վարձատրեն «տըմ-տըմ» գնդակներ ուղարկելով Եթովպիացիներուն, որոնք պատասխանատու են տասնեակ մը յարձակումներու ընդդէմ իտալ. Ֆրանս. և անգլ. Արեւելեան Ափրիկէի գաղթավայրերուն և նոյնքան պատասխանատու կոտորածներու։

Գերմանիա չի մտնենար օդային դաշնագրին իրագործման

ՓԱՐԻԶ, 2.— «Մաթէն»ի Լոնտոնի թղթակիցը կը հաղորդէ, որ պաշտօն. աղբիւրէ երէկ միայն ծանուցուած է թէ Իտէն-ֆոն Նէօյրաթ տեսակցութեանց ընթացքին շօշափուած է վերստին արեւմտեան օդային դաշնագիրը։ Ֆոն Նէօյրաթ տեղեկացուցած է որ Գերմանիա դեռ յարմար չի դատեր ձեռնարկել այդպիսի բանակցութիւններու։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՓԵՏՐ. 15ԻՆ
Շաբաթ գիշեր, ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ
ԹՕՔԱԹԼԵԱՆԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Պարերը պիտի ղեկավար Փրօֆ. Ն. Նշանեան
Ընտիր ճաշ. ճոխ քօթիյօն և անակնկալներ
Այժմէն ապահովել տոմսակները՝ դիմելով պարահանդէսի կարգադիր յանձնախումբին և Աղքատախնամ Հոգաբարձութեան

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ
Քաղաքապետ. թատրոն

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Փետ.	4 Երեքշաբթի	ժամը	20.30ին	ԿԷՃԻՔԷՆ ՃԷԶԸ
»	5 Չորեքշաբթի	»	14ին	Մանկական թատրոն
»	5 »	»	20.30ին	ԱՅՆԱՐՕՋ ԳԱՅԸՍԸ
»	6 Հինգշաբթի	»	»	»
»	7 Ուրբաթ	»	»	ՓԷՐ ԿԻՆԹ
»	8 Շաբաթ	»	14ին	Մանկական թատրոն
»	8 »	»	20.30ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
»	9 Կիրակի առաւօտ	»	11ին	ՔԱՐԱՄԱԶՕՖ ՔԱՐՏԷՇԼԸՐ
»	9 »	»	15ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
«	9 »	»	20.30ին	»

ՕԹԷԼ Մ. ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ
ՊԷՅՕՂԼՈՒ
Հաճելի անցնելու համար ձեր իրիկունը, գացէք
ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ ՊԱՌ - ՃԱՇԱՐԱՆԸ
ուր քաղաքին ընտրանին ժամադիր կ'ըլլայ ճաշելու և պարանցիկ հաւաքոյթներու համար, որոնք ամէն իրիկուն տեղի կ'ունենան Տիկ. Փաւրիցի ղեկավարութեամբ
Ամէն շաբաթ ՏԻՆԶ-ՏԱՆՍԱՆ՝ քօթիյօնով
ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑ ՎԷՊԸ ԵՂՈՂ
ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻՆ
14ՐԴ ՊՐԱԿԸ 14 ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
Փնտռեցէք բոլոր ցրուիչներէն։ Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Թիւնէլի քով, Պիլլուր փողոց, թիւ 10 ԱՐԹՈՒՆ տպարան։
5 ՊՐԱԿՆՈՑ ՀԱՏՈՐԸ ՁՐԻ Է
ԻԶԱՊՕ ԹԱԳՈՒՀԻ պրակները փնտռել «Անժ Բիթու»ի պրակին մէջ
ՊՐԱԿԻ ԳԻՆՆ Է 5 ՂՐՈՒՇ
ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ՑՐՈՒԻՉՆԵՐԷՆ ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻ ՊՐԱԿՆԵՐԸ
Անոնք որ ցրուիչներու միջոցաւ դժուարութիւն կը կրեն սոյն խիստ հետաքրքրական վէպին պրակները ձեռք ձգելու համար, կրնան վերոյիշեալ հասցէին երկտողով մը իրենց հասցէն տալ, ու բօսթի միջոցաւ կանոնաւոր կերպով ստանալ, ինչպէս կ'ընեն շատեր

ՓԵՏՐ. 5, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԳԻՇԵՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ
ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՍԻՒՐԷՅԱ ՍԻՆԵՄԱՅԻՆ ՄԷՋ
ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՊԷՊՕՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԳԵՑԻԿ ՖԻԼՄԸ
որ այնքան մեծ ընդունելութիւն գտաւ ամէն տեղ
Տեսնողը կրկին կ'ուզէ տեսնել այս սիրուն ֆիլմը
Ուրեմն անպատճառ տեսէք ՊԷՊՕՆ
որ ունի հաճելի երաժշտութիւն և սիրուն պարեր

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ
ՀԱԼՔ ՕՓԷՐԷԹԻ
Այս գիշեր ժամը 20.30ին
Զարտաշ
գեղեցիկ օփէրէթը
մասնակցութեամբ Զօզօ Տալմասի
եւ Գոֆինեօթիսի

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
«Պեպօ»ի երգերուն առաջին պրակը, «Ձկնորսին երգ»ը, բնագրին նկարներով և ձայնագրութեամբ։ Հատը 25 դրշ. դպրոցականներու համար 12ուկէս։ Փնտռել բոլոր գրավաճառներու մօտ։
Պարբերաբար լոյս պիտի տեսնեն նաև Պեպօ.ին երգը (դաշնակ, ջութակ), «Բաղնիքին երգ»ը (Հայոց աղջիկներ, երգ, դաշնակ, ջութակ) «Հէյ Քէօրօղլու» (խմբերգ, ջութակ, դաշնակ)։ «Վանոյին երգը», Սայաթ Նովա (երգ, դաշնակ)։ Դաշնակի բաժինը պատրաստուած է Էօկար Մանասի կողմէ։

Basıldığı yer
AKTUN Matbaası
Galata, TunelBillur sokak 10

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN A[illegible]CIYAN

ԷՓԻԼԱԹՈՒԱՐ ՊՈՏՕ

Հերաթափ փոշի

Անզուգական պատրաստութիւն մը որ 2 վայրկեանի մէջ իսկոյն կ՚անհետացնէ դէմքի և թեւերու տակ գտնուող բոլոր աւելորդ մազերը և աղուամազերը։ Ոչ բորբոքում և ոչ հետք։ Գործածութիւնը ածելիէն և ժիլէթէն շատ աւելի դիւրին է։ Մասնաւոր յատկութիւնը այն է որ ածելիի եւ ժիլէթի պէս, մազերը շուտ չի բուսցըներ և սրածայր չըլլար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու և անուշահոտութեանց վաճառատուններու։ Փափաքողներուն տուփ մը կը տրուի ձրիաբար խնդրելով։ Մթերանոց՝ Իսթանպուլ [illegible] խան. թիւ 26 27.

EPILATUAR
Laboratuar Bodo

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՍՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առնողները քաղաքավարութեամբ կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀ ՆԱԼ

ՍԻՆԷ ԱԶԱՔ — ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՉԱՐՇԸ ԳԱՓՈՒ

31 Յնվ. Ուրբաթ ցերեկէն սկսեալ, մինչեւ մէկ շաբաթ, ընդհանուրին փափաքին վրայ, 2 ֆիլմ մէկէն

ՍԷՐԸ ՈՒԶԱԾԻՆ Կ՚ԵՐԹԱՅ

Մեծ արթիսթ ՎԻԼԼԻ ՖՐԻՑԻ և ՔԷԹ ՏԸ ՆԱԿԻԻ կողմէ

ՍԻՐՈՅ ՈՒ՞Վ ԿԸ ՀԱՒԱՏԱՅ

ՖԵՐՆԱՆ ԿՐԱՎԷՅԻ կողմէ

ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Փետր. 1935 [illegible]

ԳԱ ԱԹՈՒՂԹԵՐ

ՆՒ ԲԱ ՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Թրքաց Յունուլ եգիպ.	1886	108.—
» » »	1903	82.—
» » »	1911	80 50
Ներքին՝ փոխառութիւն		99.—
933ի » Երկանի		95.—
Սվազ–Էրզրում		95.—
Անատոլու պարտաթղ. Ա. Բ.		43.20
Գ.		44 50
Գծն Անատոլու		46 65
Անատոլու բաժ.		23.15
Իւնի Թիւրք Ա.		25 40
» » Բ.		23 52
» » Գ.		23.55
Թրամվէյ բաժ.		24.—
Ռէժի	2	15.—
Շիրքէթ Խայրիյէ		4.25
Իշ Պանքասը		9 50
Մէրքէզ Պանքասը		60.50
[illegible]ենթի		7.—

ՉԷՔԵՐ	
Լոնտոն	620.—
Բարիզ	12.06
Հռոմ	9.87.—
Պրիւքսէլ	4.73.—
Զուիցերիա	2.45.—
Հոլանտական (ֆլորին)	1.17.80
Պերլին	1.97.91
Աթէնք	84 20.—
Աւստրիական	4.18.80
Տոլար	0.80.72
Լեվա	63.46 6
Մոսքուա	10.88.52
ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ	
Սթերլին	618.—
Լիրէթ	155.—
Ֆրանք ֆրանսական	167.—
Զուիցերիական ֆրք.	815.—
Պելճիական ֆրք.	82.—
Տրոխմի	24.
Լէյ	15.—
Լեվա	24.—
Տոլար	124,
Ռայխսմարք	34.—
Գանք Օթոման	235.—
Մէճիտիյէ	42.50

Յաջողութեան գաղտնիքը

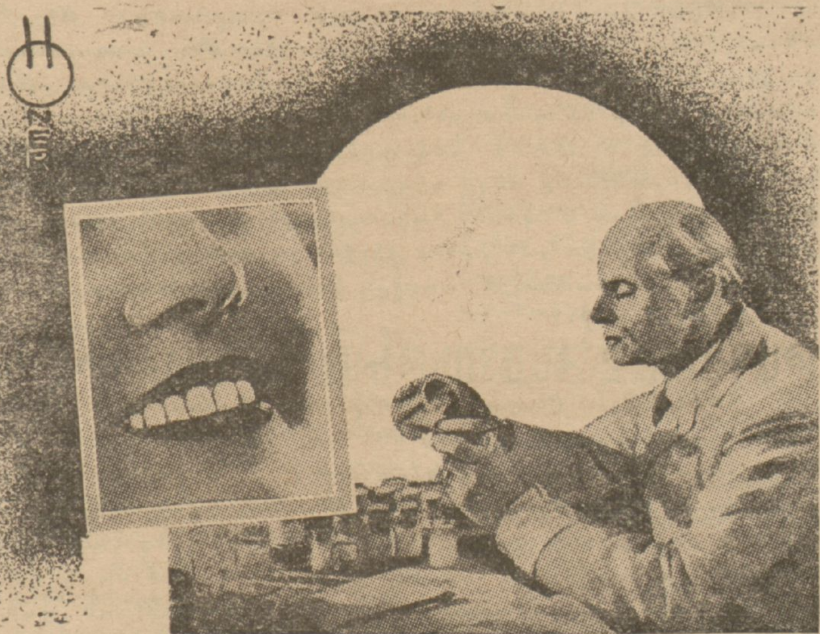

ՌԱՏԻՕԼԻՆ Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հազարաւոր անձերու ակռաներուն վրայ կատարուած փորձերուն արդիւնքը ըլլալով՝

Մէկ կողմէն ակռաները կը ճերմկցնէ, աղտերը և նշանները կ՚անհետացնէ, ակռաներուն անուշ փայլունութիւն մը կուտայ և շունչը կը քաղցրացնէ։ Միւս կողմէ լինտերը կը դարմանէ և կ՚ամրացնէ, և ակռաներու թշնամի եղող մանրէներու դէմ կը պայքարի, կը սպաննէ և մաքրութիւնը դիւրացնելու համար [illegible]։

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԻՒԼԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր նախկին յարգոյ յաճախորդներուն թէ հաստատուած է իբրեւ ընկերակից, Մ. Գարոնեան դեղարանը, Համամ, Բանկալթի ճատտէսի, թիւ 114։

ՍԻՄՈՆ ԳԱՓԱՄՃԵԱՆ

ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

1936

ԺԷ. ՏԱՐԻ

Գին 40 ղրուշ

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Իսթանպուլ, Չագմաքճըլար, թիւ 83, Ս. Յակոբեան գրատուն

Ի՞նչ ցաւալի վիճակ է տառապիլ...
Երբ ճարը կայ

ԿՐԻՓԻՆԸ ՎԵՐՋ ԿՈՒՏԱՅ ամէնէն խիստ գլուխի, ակռայի ցաւերուն և յօդացաւի խիթերուն ու տառապանքներուն

ԿՐԻՓԻՆԸ ԿԸ ՀԱՆԴԱՐՏԵՑՆԷ ցրտառութեան հետեւանքով [illegible] տառապանքները, մկանունքի, մէջքի և ջղային ցաւերը

Մասնաւորաբար ազդեցիկ է նեվրալժիի, հարբուխի և նման հիւանդութեանց

GRIPIN

Դեղահատերը փորձեցէք

Գինը 7.5 ղրշ. է։ Ամէն դեղարան կը գտնուի։

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Զինիլի Րըհթըմ խան
Ա. յարկ թիւ 93, 95–97 Թէլէֆոն 44792։

Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ

Առաջնակարգ սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Րոթերտամ, Ամսթերտամ, Համպուրկ։

Ceres	այժմ Պոլսոյ մէջ
Ulysses	Փետր. 15ին

Բեռներու վրայ մասնաւոր [illegible] սպասարկութիւն. [illegible] բոլոր նաւահանգիստներ։

Ներածման սպասարկութիւն Ամսթերտամէն կ՚սպասուին

Ulysses	Փետր. 10ին

[illegible] մեկնում

hermes	Փետր. 12ին
Hercules	Փետր. 26ին

Nippon YusenKalsha Tokyo

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն

Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքոհամայի, Քոպէ, Տէյրէնի. Ջինդթաօյի, Շանկհայի, Հոնկ-Քոնկի, Սինկափուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Փորթ Սայիտի. Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէօ, Մարսիլիա, Պարսելոնա, Վալէնսիա, Լիվերպուլ և Կլասկօ։

Durban	Maru	Փետր. 21ին
Delagoa	»	Մարտ 18ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ՚ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պտուղներու առաքումներու ապահովութիւնը կ՚ստանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՓԷՐՔՕ
կալաթա, Զինիլի Րըխթըմ խան,
թիւ 95—97

Ընկերութիւնս որ [illegible] Աթէնք-Պրինտիզի գծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԻԶԷՕ

Շբ. 18 Դեկտ. ճիշդ ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միթիլէ, Իզմիր, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ և Թրիէսթէ։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Դշ., 22 Յունվ., ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտէսա, Գոնսթանցա, Վառնա, Պուրկազ։

ՄԻՐԱ

Բշ., 20 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Փիրէա, Փաթրաս, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ. 22 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԻՕ

Եշ., 23 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ՄՕՐԷԱ

Դշ. 29 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ԳՈԼՍԷՆԱ

Եշ., 30 Յունվ., ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Նովորոսիյսք, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ՔԻՐԻՆԱԼ

Եշ., 30 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ԱԼՊԱՆՕ

Շբ., 1 Փետր. ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միթիլի, Իզմիր, Փիրէ, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆԹՕ

Բշ., 3 Փետր. ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Փաթրաս, Մալթա, Նափոլի, Պարսելոն, Վալէնսիա, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ՔԱԼՏԷԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտէսա։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան Մէրքէզ Րըհթըմ խան. Կալաթա, Թէլէֆոն 44877-8-9 կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա [illegible], Թէլ 42490

[illegible]

ՌՕԼԱՆ Տ՚ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Ա. ՄԱՍ

ՊԱՀՈՒԸՏՈՒՔԻ ԽԱՂ ՄԸ

— Զօրապետ... սկսաւ [illegible] բառերը կլլել... անշուշտ, բայց...

— Ձեր կինը գեղեցի՞կ է։

— Այո, զօրապետ, շա՜տ գեղեցիկ։

— Եւ դուք զայն ո՛վ գիտէ որքան կը պաշտէք և ան ալ ձեզ...

— Այո՛, զօրապե՛տ։

— Լաւ, լաւ, երբ քանի մը ամիս յետոյ պիտի վերադառնաք հայրենիք, զիրար շատ աւելի պիտի սիրէք....

Ու մտաւ իր խուցը, փականքի տակ գցելով իր դուռը։

Եւ ահա՛, պզտիկ ու թարմատի այն զինուորը որ փռուած [illegible] էր Զօրապետին երեւալուն վրայ, վերադարձաւ դէպի կամրջակը առաջնորդող սանդուխին վրայէն իր թաքստոցէն ու մատներուն ծայրը կոխելով յառաջացաւ։

Գեղուհին որ շատ բնական յարմարութիւններով զգեստաւորուած էր նաւուն մէջ, երբէք ոչ ոքի կասկած չէր ծնցուցած թէ, այդ տասնեւհօթը տարու գեղեցիկ զինուորին մէջ կար պահուած անուշ կնոջ մը։ Ան, իբրեւ Ֆանֆան Պլըրօզ, իր մատներուն ծայրով համբոյրներ կը ղրկէր իր տեղակալին և զուարթ խնդուքներու տակ, ինչպէս սատանայ, զսպանակաւոր պուպրիկ՝ կը պտըտէր իր տուփին մէջ։

Բաւական ժամանակ նաւը այսպէս ճամբայ կտրեց. Զօրապետին գուշակութեան համաձայն ոչ մէկ արգելքի ու հետապնդումի հանդիպելով Նէլսընի նաւատորմիղին կողմէ՝ որ զբաղած էր տարբեր ուղղութեամբ։

Գալով Նէլսընի, որպէս Էրքիւլ որ Օմֆալիայի ոտքերուն առջեւ բուրդ կը մանէ, կ՚երերտկար Նափոլի մօտ՝ ընդունելու համար իր գեղուհին՝ Լէյտի Համիլթընը....

Պօնափարթ առիթէն օգտուելով, արդէն առաջին գիծը կտրած էր, և այն նաւը, որուն մէջ կար Նոր Կեսարը՝ կը յառաջանար դէպի յաղթութիւն։

Տեսարանը հիանալի կերպով պատկառազդու էր ծովու բացերուն վրայ։ Բոլոր պատերազմական նաւերը կարծես ըլլային մէկ մէկ տաճարներ և «Օրիան»ը անոնց մէջ Մայր Եկեղեցի մը՝ իր հրաշակերտ կազմածով։

Ցերեկը երբ անոնք կ՚ընթանային, ընդհանրապէս և կու մղոն տեղ կը գրաւէին... Բայց երբ խոր մութը կ՚իջնէր [illegible] հիւսիս արեւելքը, ազդանշանի մը վրայ, այս հսկայ կազմով նաւերը, երբ աշակերտ՝ կը համախմբուէին իրենց հսկիչին շուրջ, ինչպէս ոչխարներ՝ իրենց հովիւին մօտիկ եւ կամ լոր վառեակներ՝ իրենց մայրհաւուն թեւերուն տակ։

=•=

Կէս գիշեր։ «Օրիան»ի մէջ բոլո՛րը կը քնանան։ Հազիւ կէս ժամէ ի վեր Նափոլէօն ժամանակ գտած է երթալ ճաշելու։

Սակայն կամրջակին ելքին բոպիկ, շատ թեթեւօտն կը յառաջանայ, կանգ կ՚առնէ, ու ականջ կու տայ՝ իմանալու համար թէ, արդեօք ո՛ւ է անձ կը հետեւի՞ իր շարժումներուն։

Ուրիշ մէկը չէ ան, եթէ ոչ Ֆանֆան Պլըրօզը, որ պատրաստ է հրաշքով մը գեղուհի դառնալու։ Եւ ահա խցիկի մը դուռը կը բացուի հազիւ և արագ. Մարկրիթ Փօլին կը սողոսկի ներս։ Դուռը իր վրայ կը փակուի։

Ու սեւազգեստ մարդ մը, դուռը դրան կը մօտենայ, իր հագուստները այնքան սեւ են որ մութին մէջ կը կորսուի անոր մարմինը։ Կարծէք իր ոտքերը չեն դպիր տախտակամածին, այնքան զգոյշ քայլեր կ՚առնէ։ Հագած է, շատ [illegible] կրունկն՝ բով մուճակներ։ Արդէն այնքան վարժ ու վարպետ շարժումներ և լրտեսելու յատկութիւն մը ունի որ, յայտ է թէ երկար ժամանակ, ցեր[illegible] առնէն ուսումնասիրած է իր կատարելիք գործը։

Կը մօտենայ այն խցիկին, [illegible] մտաւ գեղուհին։ Մարկ կ՚ընէ [illegible] խեղդուած հառաչներ, համբոյ[illegible] խուսափուկ ձայներ։ Եւ... Լըֆ[illegible] քառ, կը հեռանա՜յ, մութին [illegible] կը կորսուի յաղթական ծիծաղ[illegible] բանած շրթներուն վրայ։

=•=

Քսան օր անցած է նաւագն[illegible] ցութիւնը։ Նափոլէօն միշտ [illegible] բակոյսի մէջ է որ Նէլսըն իր [illegible] քը կորսնցուցած ըլլայ։ Արդ[illegible] խորամանկութի՛ւն մը կը [illegible] զինքը թակարդը ձգելու։ [illegible] Բայց աւելի հաւանական է որ [illegible] սըն նշմարած չըլլայ իրենց [illegible] տորմը։ Այս վստահութեամբ [illegible] ւած վերջապէս 21 Փետրուար (9 [illegible] 500 ֆրան. առագաստանաւեր [illegible] կ՚առնեն Մալթայի մօտերը։